

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL											
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **8 maja 2015 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 24 strony (zadania 1–40). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MWO-R1_1P-152

Zadanie 1. (0–1)

Zaznacz nazwę zjawiska społecznego przedstawionego w tekście.

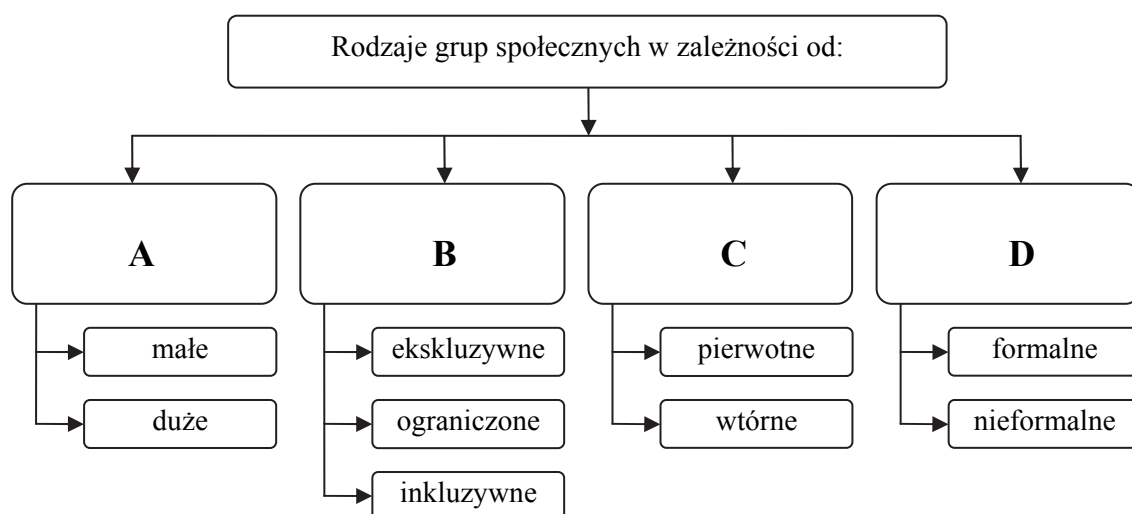
Zjawisko to stanowi swoiste uzupełnienie socjalizacji. Mówiąc skrótowo – jeśli nie udało się kogoś przekonać do postępowania kulturowo akceptowanego, to można go przynajmniej zmusić. Jednak nie każdy czyn sprzeczny z jakąś istotną powinnością kulturową wywołuje reakcję społeczną. Między dewiacją w sensie normatywnym a dewiacją w sensie funkcjonalnym rozciąga się pewien margines tolerancji społecznej, w którym instytucje tego zjawiska społecznego nie podejmują działania.

Na podstawie: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Kraków 2002, s. 409.

- A. anomia społeczna
- B. kontrola społeczna
- C. dewiacja społeczna
- D. akceptacja społeczna

Zadanie 2. (0–2)

Podaj nazwy kryteriów podziału grup społecznych, które to kryteria oznaczono na schemacie literami A, B, C i D.

- A. ....
- B. ....
- C. ....
- D. ....

Materiał źródłowy do zadań 3. i 4.

Analiza postrzeganego wpływu transformacji na życie Polaków ukazuje znaczną odmiennosć losów i doświadczeń różnych grup społecznych. Potocznie mówi się o „przegranych” i „wygranych” [transformacji]. Socjologiczne badania wylosowanych społeczności lokalnych potwierdziły, że nie jest to podział wydumany czy pozorny. Przez ostatnich ponad dwadzieścia lat nastąpiły znaczące przesunięcia na skali stratyfikacji społecznej, jednych spychając na niższy poziom, innych zaś windując na jej szczyt.

Źródło: *Polskie bieguny*, red. M. Jarosz, Warszawa 2013, s. 23–24.

Zadanie 3. (0–1)

Podaj nazwę rodzaju ruchliwości, o którym jest mowa w ostatnim zdaniu tekstu.

.....

Zadanie 4. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Na fakt, że część robotników uznaje się za przynależnych do kategorii, której nazwę podkreślono w tekście, nie miało wpływu

- A. rozwiązanie PGR-ów.
- B. przeprowadzenie prywatyzacji.
- C. zmniejszenie ukrytego bezrobocia.
- D. wprowadzenie reformy emerytalnej.

Zadanie 5. (0–1)

Wymień dwa problemy społeczne, które są zilustrowane w przedstawionym materiale graficznym.

Mural *Co słyhać u sąsiadów?*

Na podstawie: <http://www.tuwroclaw.com>

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.
	Maks. liczba punktów	1	2	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 6. (0–1)

Zaznacz nazwę kategorii społecznej, której dotyczy tekst.

Wypracowała strategię antycypacyjną, tworzyła sobie warunki do korzystnego przejścia z systemu upadającego do nowego, przygotowywała się do gospodarki rynkowej już od połowy lat osiemdziesiątych, by zamienić w drodze konwersji kapitał polityczny w ekonomiczny, z pozostawieniem możliwości powrotu do władzy.

Źródło: W. Jakubowski, P. Załęski, Ł. Zamecki, *Nauki o polityce. Zarys koncepcji dyscypliny*, Pułtusk 2013, s. 319.

- A. inteligencja
- B. nomenklatura
- C. klasa chłopów
- D. opozycja antykomunistyczna

Materiał źródłowy do zadań 7. i 8.

Art. 8.5. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do:

- 1) wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
- 2) starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad innymi niż wymienione w pkt. 1 stowarzyszeniami.

Art. 40.1. Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykle nieposiadające osobowości prawnej.

Źródło: Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. *Prawo o stowarzyszeniach*.

Zadanie 7. (0–1)

Podaj nazwę organu, który prowadzi nadzór nad Stowarzyszeniem Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej.

.....

Zadanie 8. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Stowarzyszenie, o którym mowa w art. 40.1. przywołanej ustawy, może

- A. powoływać terenowe jednostki organizacyjne.
- B. prowadzić działalność gospodarczą.
- C. zbierać składki członkowskie.
- D. zrzeszać osoby prawne.

Zadanie 9. (0–1)

Na podstawie tabeli rozstrzygnij, czy obiegowa opinia: *kapitał społeczny na wsi jest niższy niż w mieście* jest trafna. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do danych.

Rodzaj kapitału społecznego	Ludność wiejska		Ludność miejska	
	niski	wysoki	niski	wysoki
kapitał zaufania społecznego	36%	16%	74%	5%
kapitał działania społecznego	9%	48%	17%	19%
poziom zaangażowania publicznego	19%	26%	24%	7%

Na podstawie: *Kapitał ludzki i zasoby społeczne wsi. Ludzie – społeczność lokalna – edukacja*, red. K. Szafraniec, Warszawa 2006, s. 165–169.

Rozstrzygnięcie – .....

Uzasadnienie – .....

.....
.....
.....

Material źródłowy do zadań 10. i 11.

Mapa Polski z odsetkiem niepracujących osób w wieku produkcyjnym zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia w 2012 roku (według województw i podregionów)

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny Polski 2013, Warszawa 2013, s. 166.

Zadanie 10. (0–1)

Podaj nazwę współczynnika społeczno-ekonomicznego zilustrowanego na mapie.

.....

Zadanie 11. (0–1)

Podaj nazwy wyłącznie tych województw, w których przedstawiony odsetek niepracujących we wszystkich podregionach mieści się w takim samym przedziale.

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 12. (0–1)

Podaj nazwę mniejszości narodowej, której dotyczą materiały źródłowe.

Tablica z nazwą miejscowości oraz fragment mapy jednego z województw Polski

Źródło: www.tvp.info.pl; *Polski przewodnik toponimiczny*, Warszawa 2010, s. 107.

Zadanie 13. (0–2)

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu konfliktu dopisz nazwę właściwego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

Fragment mapy politycznej świata

Na podstawie www.worldatlas.com

Opis A. W tym państwie doszło na początku lat 90. XX wieku do konfliktów etnicznych w autonomicznych jednostkach terytorialnych – Osetii Południowej i Abchazji. Z rosyjską pomocą ogłosiły one niepodległość, która w 2008 roku została uznana przez Moskwę.

Opis B. W tym państwie na przestrzeni ostatnich 35 lat dwukrotnie interweniowały obce siły zbrojne. Zarówno w okresie wojny domowej, jak i walk partyzanckich konflikt w nim miał charakter światopoglądowy (np. mudżahedini – komuniści, działalność talibów) oraz etniczny (np. Pasztuni – Uzbeki).

Opis C. W tym państwie konflikty społeczne miały wymiar etniczny (Arabowie – Kurdowie), religijny (sunnici – szyici) oraz związany z dyktaturą przywódców partii Baas. Po obecnej interwencji wprowadzono zasadę reprezentacji religijnej i etnicznej w organach władzy.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 14. (0–1)

Podaj nazwę przedstawionej w tekście teorii genezy państwa oraz nazwisko twórcy tej teorii.

Potem każdy wolności własnej częśćkę składa
 Dla dobra powszechnego: to pierwsza ustawa,
 Z której jako ze źródła płyną wszystkie prawa.
 Widzimy wtedy, że rząd umową się tworzy,
 Nie pochodząc, jak mylnie sądzą, z woli bożej.
 Owóż rząd na kontrakcie oparłszy społecznym,
 Podział władzy już tylko jest skutkiem koniecznym.

Źródło: A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Warszawa 2000, s. 216–217.

Nazwa teorii – .....

Nazwisko twórcy teorii – .....

Materiał źródłowy do zadań 15., 16. i 17.

Jest postacią bezpośredniego uczestnictwa w kierowaniu sprawami publicznymi. Oznacza zebranie się w jednym miejscu wszystkich posiadających prawa polityczne w obrębie określonej jednostki terytorialnej w celu wspólnych obrad i podejmowania decyzji. Ta postać uczestnictwa politycznego powszechnie występowała w demokracjach antycznych. Współcześnie występuje np. w niektórych kantonach i gminach Szwajcarii. W Polsce obecnie istnieje zupełnie szcątkowo jako zebranie wiejskie lub ogólne zebranie mieszkańców osiedli w miastach.

Na podstawie: *Spółczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, red. K.A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski, Warszawa 2007, s. 364–365.

Zadanie 15. (0–1)

Podaj nazwę opisaną w tekście formy bezpośredniego uczestnictwa obywateli w kierowaniu sprawami publicznymi.

.....

Zadanie 16. (0–1)

Przedstaw zaletę i wadę opisaną w tekście formy bezpośredniego uczestnictwa obywateli w kierowaniu sprawami publicznymi.

Zaleta – .....

.....

Wada – .....

.....

Zadanie 17. (0–1)

Wymień dwie – inne niż opisana w tekście – formy bezpośredniego uczestnictwa obywateli w kierowaniu sprawami publicznymi występujące współcześnie w Rzeczypospolitej Polskiej.

• .....

• .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.	13.	14.	15.	16.	17.
	Maks. liczba punktów	1	2	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 18. (0–1)

Podaj nazwę przedstawionego w tekście typu legitymizacji władzy według Maxa Webera.

Wiara w niezwykłą moc i zdolności przywódcy oraz szczególną misję, której celem są istotne zmiany w życiu społecznym, stanowi podstawę tego typu legitymizacji władzy.

Na podstawie: *Słownik politologii*, Warszawa 2008, s. 282–283.

Zadanie 19. (0–1)

Zaznacz szereg zawierający personalia autora tekstu i nazwę ideologii, która została w nim zaprezentowana.

Jestem fanatycznym miłośnikiem wolności, uważając, że tylko w jej łonie mogą się rozwijać i rozkwitać rozum, godność i szczęście ludzkie; nie tej wolności czysto formalnej, nadanej, wymierzonej i dawkowej przez państwo [...]; nie tej wolności indywidualnej, egoistycznej, nędznej i fikcyjnej [...].

Źródło: *Historia idei politycznych – wybór tekstów*, Warszawa 2001, t. 2, s. 456.

A. bł. Leon XIII, chrześcijańska demokracja

B. Joseph de Maistre, konserwatyzm

C. Michaił Bakunin, anarchizm

D. John Stuart Mill, liberalizm

Zadanie 20. (0–1)

Na podstawie plakatów oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

Plakat A.	
Plakat B.	

Na podstawie: www.polityka.pl, www.namyslowianie.pl

A.	Oba plakaty zostały upublicznione w kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku.	P	F
B.	Na plakacie A. ukazano logo lewicowej formacji politycznej, skupionej wokół SLD.	P	F
C.	Wszyscy politycy przedstawieni na plakatach byli posłami na Sejm RP.	P	F

Materiał źródłowy do zadań 21., 22. i 23.

W Wielkiej Brytanii w 1983 roku w wyborach do Izby Gmin Partia Pracy otrzymała 28% głosów, Partia Konserwatywna – 42%, a Sojusz Partii Liberalnej i Partii Socjaldemokratycznej – 25%. Rozkład mandatów był jednak diametralnie odmienny od wyników głosowania. Partia Pracy otrzymała 209 mandatów, Partia Konserwatywna – 397, zaś Sojusz Partii Liberalnej i Partii Socjaldemokratycznej – tylko 23 mandaty. Różnica wyniku wyborczego jest rażąco wielka. Partia Pracy uzyskała niewiele więcej głosów niż Sojusz, ale zdobyła blisko 10 razy więcej mandatów.

Na podstawie: M. Chmaj, W. Skrzydło, *System wyborczy w Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2011, s. 75.

Zadanie 21. (0–1)

Podaj nazwę systemu wyborczego występującego w wyborach opisanych w tekście.

.....

Zadanie 22. (0–1)

Przedstaw zaletę i wadę systemu wyborczego występującego w wyborach opisanych w tekście.

Zaleta – .....

.....

.....

Wada – .....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Zaznacz nazwę rodzaju systemu wielopartyjnego występującego w Wielkiej Brytanii w okresie wyborów opisanych w tekście.

- A. dwupartyjny
- B. dwublokowy
- C. dwuipółpartyjny
- D. kooperacji partii

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	18.	19.	20.	21.	22.	23.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 24. (0–2)

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu formy państwa dopisz nazwę tego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

Opis A. Jest państwem o ustroju federalnym. W państwie tym funkcję kolegialnej głowy państwa pełni Rada Związkowa.

Opis B. Jest państwem unitarnym o szerokiej autonomii części składowych. Monarcha stanowi formalnie trzecie ogniwo legislatywy, stojąc jednocześnie na czele egzekutywy.

Opis C. W federacyjnej strukturze terytorialnej tego państwa istnieją m.in. republiki, kraje, obwody i miasta wydzielone. Premier i rząd odpowiedzialni są przed prezydentem, pełniącym funkcję głowy państwa.

Fragment mapy politycznej Europy

Na podstawie: <http://www.worldatlas.com>

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 25. (0–2)

Podaj nazwy organów władzy Rzeczypospolitej Polskiej, które w przedstawionych przepisach prawnych zostały zastąpione literami A.–C.

Art. 159.1. (**A.**) może wyrazić ministrowi wotum nieufności.

Art. 161. Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek (**B.**), dokonuje zmian w składzie Rady Ministrów.

Art. 162.3. (**C.**), przyjmując dymisję Rady Ministrów, powierza jej dalsze sprawowanie obowiązków do czasu powołania nowej Rady Ministrów.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.

A. ....

B. ....

C. ....

Zadanie 26. (0–1)

Zaznacz minimalną liczbę głosów „za” potrzebną do wykonania czynności wskazanej w przytoczonym przepisie prawnym w sytuacji, gdy 100 posłów głosowałoby przeciw, a 99 wstrzymałoby się od głosu.

Art. 113. [...] Sejm może bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów uchwalić tajność obrad.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.

- A. 231.
- B. 200.
- C. 130.
- D. 101.

Zadanie 27. (0–2)

Do każdej kompetencji dopisz nazwę właściwego organu władzy sądowniczej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Opis A. Rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy centralnymi organami państwa.

Opis B. Orzeka w drugiej instancji o zgodności uchwał organów samorządu terytorialnego z ustawami.

Opis C. Stwierdza ważność wyborów parlamentarnych i prezydenckich.

Na podstawie: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.

Opis kompetencji	Nazwa organu władzy sądowniczej
Opis A.	
Opis B.	
Opis C.	

Zadanie 28. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Art. 182. § 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Źródło: Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*, Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.

Czyn zaprezentowany w podanym przepisie prawnym nie może być uznany za

- A. przestępstwo.
- B. wykroczenie.
- C. występpek.
- D. zbrodnię.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	24.	25.	26.	27.	28.
	Maks. liczba punktów	2	2	1	2	1
	Uzyskana liczba punktów					

Materiał źródłowy do zadań 29. i 30.

Zniesienie kary śmierci nastąpiło dopiero wraz z wejściem w życie nowego Kodeksu karnego w 1998 roku, a trzy lata wcześniej, w 1995 roku[,] wprowadzono oficjalnie moratorium na jej wykonywanie. Ale faktycznie od 1989 roku nie wykonywano już wyroków śmierci, co można wiązać z zaczynającymi się wtedy przemianami demokratycznymi. Ale wyroki takie zapadały jeszcze przez jakiś czas, w wyniku amnestii z grudnia 1989 roku zostały zamienione na kary 25 lat pozbawienia wolności, jako że dożywocia w tamtym kodeksie nie było. Teraz mamy tego konsekwencje, bo zakłady karne zaczyna opuszczać grupa szczególnie brutalnych morderców, którzy według dzisiejszego prawa powinni do końca życia przebywać w izolacji.

Źródło: *Państwo prawa jeszcze w budowie*, A. Zoll w rozmowie z K. Sobczakiem, Warszawa 2013, s. 25–26.

Zadanie 29. (0–1)

Odnosząc się do tekstu, rozstrzygnij, czy w państwie prawa można przedłużyć wymiar kary pozbawienia wolności szczególnie niebezpiecznym przestępcom.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 30. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje dotyczące prawa karnego są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

A.	W obowiązującym obecnie Kodeksie karnym jest przepis dotyczący moratorium na wykonywanie kary śmierci.	P	F
B.	Kodeks karny z 1997 roku przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności.	P	F
C.	Amnestia to sądowe darowanie lub złagodzenie prawomocnie orzeczonych kar za popełnione przestępstwa.	P	F

Zadanie 31. (0–3)

Uzupełnij fragmenty pozwu w imieniu wynajmującego lokal – wpisz informacje, które zostały zastąpione literami A.–E.

Robert Kowalski, właściciel mieszkania, zawarł z Wojciechem Nowakiem umowę najmu lokalu mieszkalnego na czas określony, na podstawie której strony ustaliły wysokość czynszu na kwotę 1500 zł miesięcznie. Umowa wygasła z dniem 31 grudnia 2007 roku. Pomimo wygaśnięcia stosunku najmu najemca zamieszkiwał w przedmiotowym lokalu przez kolejnych 10 miesięcy, do dnia 31 października 2008 roku. Z tytułu bezumownego korzystania z lokalu nie została zapłacona przez niego żadna suma pieniężna. Pismem z dnia 15 listopada 2008 roku wezwano go do dobrowolnej zapłaty kwoty stanowiącej opłatę za bezumowne korzystanie z lokalu za okres 10 miesięcy. Pozostało ono bez odpowiedzi.

Na podstawie: ms.gov.pl

Gdańsk, 1 czerwca 2009 r.

... **A. [nazwa strony]:** Robert Kowalski
ul. Nowa 45
80-045 Gdańsk

Wydział I ... **B. [nazwa wydziału]**
Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe
ul. 3 Maja 9A
80-802 Gdańsk

... **C. [nazwa strony]:** Wojciech Nowak
ul. Równa 23
80-100 Gdańsk

Wartość przedmiotu sporu: ..... **D. [kwota w złotych]**

POZEW O ZAPŁATĘ

Wnoszę o ... **E. [tekst żądania pozwu]**

- A. ....
B. ....
C. ....
D. ....
E. ....
.....
.....
.....

Zadanie 32. (0–1)

Podaj nazwę organizacji, której dotyczą materiały źródłowe.

Organizacja powstała w latach 60. XX wieku. Podstawową formą jej działalności jest prowadzenie kampanii na rzecz praw człowieka. Środkami służącymi do realizacji tych założeń są m.in.: organizowanie pisania listów do rządów krajów łamiących prawa człowieka, publiczne rozgłaszanie informacji o takich naruszeniach, realna pomoc finansowa i prawna dla osób poszkodowanych. Organizacja otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla w 1977 roku za „wkład w umacnianie podstaw wolności, sprawiedliwości, a tym samym pokoju na całym świecie”.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	29.	30.	31.	32.
	Maks. liczba punktów	1	1	3	1
Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 33. (0–1)

Na podstawie materiału źródłowego oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

BILET ULGOWY	
ULGA HANDLOWA	
DZIE, UCZ, STU 20%	
KURS NR 330 / SZYFR 43E1	
WO, DA	
A, D. A.	63,0 KM
WARTOŚĆ BILETU	16,00 B
ULGA	3,20
SP. OPOD. PTU B	12,00
PTU B 8,00%	0,95
CENA PLN	12,80

A.	Paragon zawiera informację o stawce podatku CIT, którą objęte są przewozy pasażerskie.	P	F
B.	Przejazdy pojazdami komunikacji publicznej objęte są obniżoną stawką podatku VAT.	P	F
C.	Ulga w podatku PIT za przejazdy pojazdami komunikacji publicznej wynosi 20%.	P	F

Zadanie 34. (0–2)

Do każdego przepisu *Karty Narodów Zjednoczonych* dopisz nazwę właściwego organu ONZ.

Przepis A. [...] jest głównym organem sądowym Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Przepis B. [...] wybiera [ten organ] Zgromadzenie Ogólne na zalecenie Rady Bezpieczeństwa. Jest on najwyższym funkcjonariuszem administracyjnym Organizacji.

Przepis C. [...] stwierdza istnienie zagrożenia lub naruszenia pokoju bądź aktu agresji oraz udziela zaleceń lub decyduje, jakie środki należy zastosować [...] w celu utrzymania lub przywrócenia międzynarodowego pokoju lub bezpieczeństwa.

Źródło: *Karta Narodów Zjednoczonych*, <http://libr.sejm.gov.pl>

Przepis	Nazwa organu ONZ
Przepis A.	
Przepis B.	
Przepis C.	

Materiał źródłowy do zadań 35. i 36.

O projekcie polsko-szwedzkim

[...] Polska, przy wsparciu Szwecji, zainicjowała prace nad koncepcją spójnej inicjatywy politycznej skierowanej do Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy.

Miał to być wyraźny sygnał, że niezależnie od toczącej się w Unii debaty na temat dalszego rozszerzania na wschód, kraje członkowskie chcą pomagać swym sąsiadom w przeprowadzaniu reform [...].

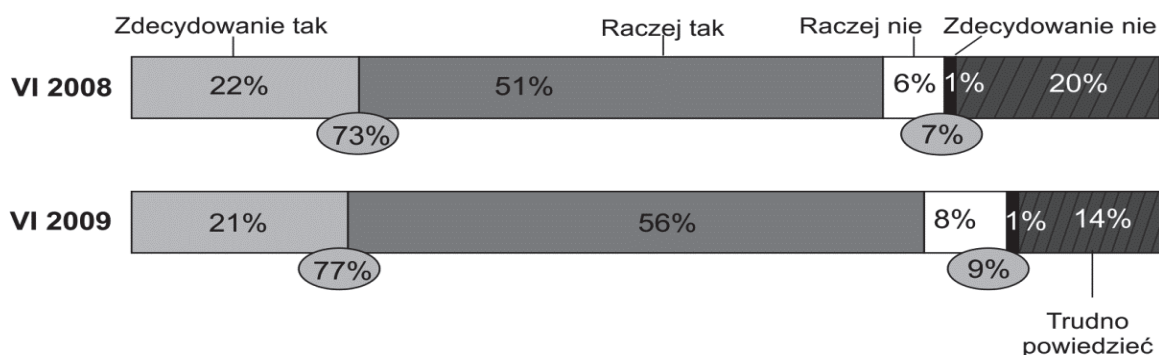
Konstruując swój projekt, Polska i Szwecja wykorzystały funkcjonującą już Europejską Politykę Sąsiedztwa, postanowiły jednak stworzyć inicjatywę bardziej ambitną [...].

Aby uzyskać poparcie pozostałych członków Unii, w maju 2008 roku ministrowie spraw zagranicznych Polski i Szwecji [...] zaprezentowali swój projekt na spotkaniu szefów unijnej dyplomacji. Dało to początek dynamicznemu rozwojowi inicjatywy, którą już w czerwcu tego samego roku jednogłośnie zaakceptowała Rada Europejska, wzywając Komisję Europejską do opracowania szczegółów polsko-szwedzkiego projektu.

Źródło: www.rpo.gov.pl

Opinia publiczna o stosunkach z państwami poradzieckimi

CZY POLSKA, DZIAŁAJĄC W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ, POWINNA DAŻYĆ DO ZACIEŚNIENIA STOSUNKÓW UE Z KRAJAMI DAWNEGO ZSRR (UKRAINA, BIAŁORUŚ, MOŁDAWIA, GRUZJA, ARMENIA, AZERBEJDŻAN) CZY TEŻ NIE?

Źródło: Ocena stosunków Polski z Rosją, Ukrainą i Niemcami, Komunikat z badań CBOS BS/97/2009.

Zadanie 35. (0–1)

Podaj nazwę programu przedstawionego w tekście.

.....

Zadanie 36. (0–1)

Rozstrzygnij, czy poglądy większości respondentów są zgodne z przedstawionym w tekście kierunkiem działań wobec państw byłego ZSRR. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do danych.

Rozstrzygnięcie – .....

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	33.	34.	35.	36.
	Maks. liczba punktów	1	2	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 37. (0–2)

Uzupełnij zdania odnoszące się do przedstawionych materiałów źródłowych – wpisz brakujące nazwy instytucji (A.) i miasta (B.) oraz imię i nazwisko polityka (C.).

O instytucji UE

Została utworzona jako nieformalne forum dyskusji między szefami państw lub rządów w 1974 roku. Formalny status uzyskała w wyniku traktatu z Maastricht, a od 2009 roku stała się jedną z instytucji Unii Europejskiej. Zbiera się przynajmniej dwa razy w ciągu półrocza. Jest organem ustalającym ogólne kierunki i priorytety Unii Europejskiej.

Na podstawie: [www.\[...\]europa.eu](http://www[...]europa.eu)

O polityku UE

	<p>W latach 2007–2008 sprawował urząd przewodniczącego belgijskiej Izby Reprezentantów, a w 2009 roku pełnił funkcję premiera Belgii.</p> <p>W latach 2009–2014 był przewodniczącym instytucji opisanej w powyższym tekście.</p>
---	--

Tekst „O instytucji UE” dotyczy (A.) ..... Formalnie instytucją Unii Europejskiej stała się ona w wyniku traktatu z (B.) ..... Traktat ten wprowadził także stanowisko przewodniczącego tej instytucji, które jako pierwszy zajmował (C.) ....., przedstawiony w materiale „O polityku UE”.

Material źródłowy do zadań 38. i 39.

Polityka Chin w Afryce

1. Chiny nie tylko stają się coraz bogatsze, lecz także przyczyniają się do wzrostu zamożności innych i jednocześnie rozbudowują swoje wpływy, stając się stopniowo mocarstwem o imperialnych ambicjach.
2. Chiny prowadzą też intensywną politykę promowania swojego kraju i kultury, co ma pomóc w wykreowaniu obrazu państwa pokojowego i nastawionego na współpracę.
3. Działania te są realizowane poprzez instytuty Konfucjusza oraz inne ośrodki kulturalne.
4. Chiny wiedzą, jak ważne jest promowanie własnej kultury jako środek dominacji ekonomicznej.
5. W 2000 roku zapoczątkowano działalność Forum Współpracy Chin i Afryki – skupiającego przedstawicieli przedsiębiorców i biznesmenów.
6. Inicjatywę tę podjęto ponownie między innymi w Addis Abebie i znowu po trzech latach w Pekinie.
7. Uniezależnienie się od państw „zachodnich” oraz osłabienie pozycji USA i mocarstw europejskich dają większe pole manewru rozwijającym się państwom afrykańskim.
8. W relacjach wzajemnych to gospodarka jest najważniejsza, a polityka międzynarodowa jest dla Chin narzędziem do realizacji celów ekonomicznych.
9. W 2006 roku 30% ropy w Chinach pochodziło z Afryki: przede wszystkim z Nigerii, Sudanu i Algierii. Ponadto Chiny kupują miedź i żelazo w RPA oraz Zambii, drewno – w Kamerunie i Gabonie, a węgiel i chrom – w Zambii.

10. Za realizację celów gospodarczych i politycznych Chiny umorzyły ponad 150 pożyczek najslabiej rozwiniętym krajom afrykańskim na blisko 1,3 miliarda dolarów, wprowadziły też ulgi podatkowe na 1900 rodzajów towarów eksportowanych przez kraje afrykańskie do Chin.

Na podstawie: M. Pitala, *Mocarstwowe ambicje Państwa Środka*, <http://wgospodarce.pl>

Zadanie 38. (0–1)

Wybierz zdania, w których zawarte są wyłącznie fakty. Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te zdania.

Zadanie 39. (0–1)

Odnosząc się do tekstu, wyjaśnij, na czym polega wieloaspektowy charakter współczesnych stosunków między państwami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 40. (0–12)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Scharakteryzuj – odwołując się do typowych rozwiązań prawnych klasycznego systemu parlamentarno-gabinetowego, semiprezydencjalizmu i modelu kanclerskiego – relacje między organami ustawodawczymi a wykonawczymi w Rzeczypospolitej Polskiej.

Temat 2.

Scharakteryzuj ład światowy w ostatnim półwieczu, ustosunkowując się do podkreślonej oceny autora tekstu.

Material źródłowy

Nikt już nie kwestionuje tezy, że żyjemy w czasach bezprecedensowych zmian społecznych, politycznych, gospodarczych i kulturalnych, które zachodzą dziś na arenie międzynarodowej. Jest to efekt rozpadu w latach 1989–1991 tzw. porządku jałtańsko-poczdamskiego, globalizacji i budowy nowego systemu międzynarodowego, który wyraźnie ewoluuje w kierunku ładu wielobiegunowego (multipolarnego).

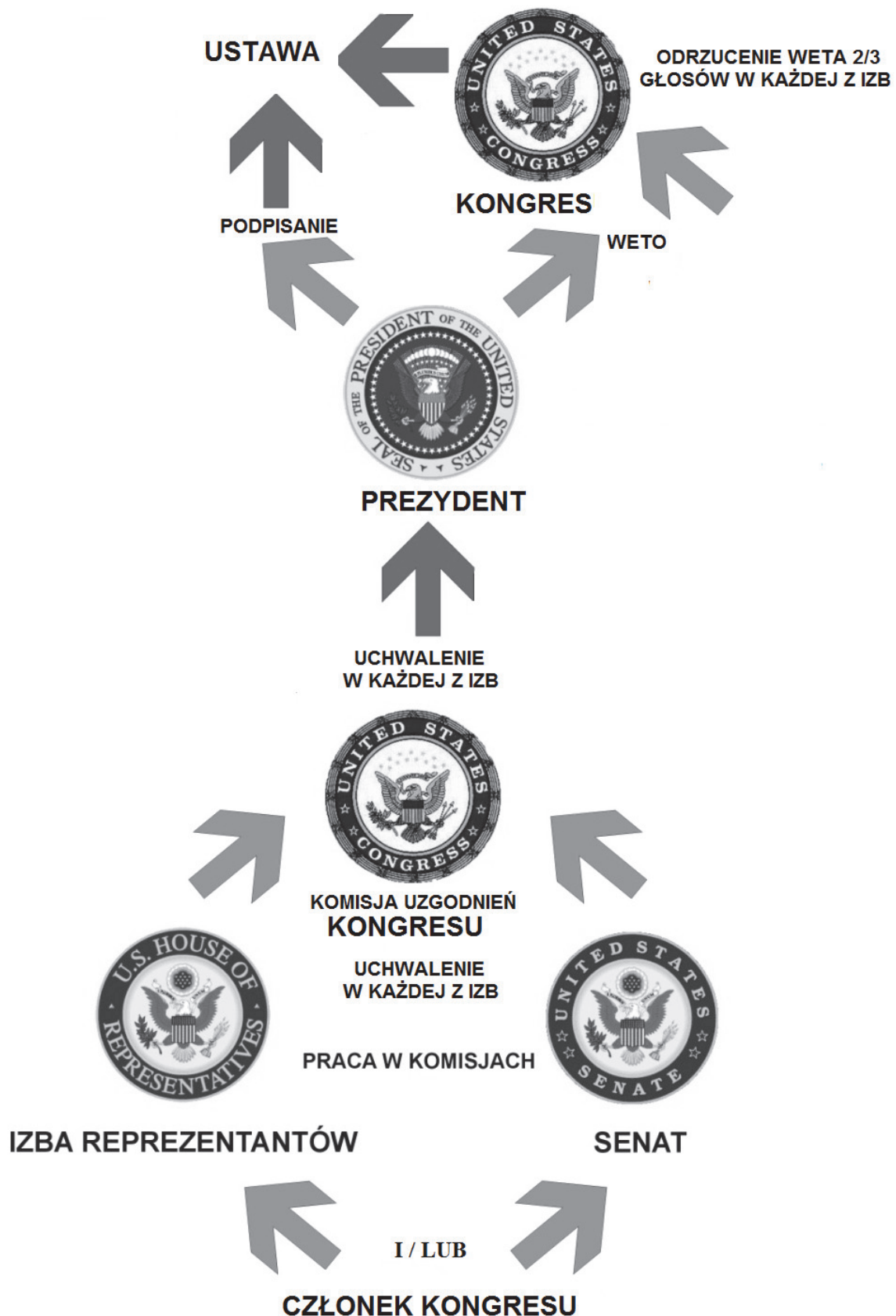
Źródło: J.M. Fiszer, *Euroatlantycki system bezpieczeństwa międzynarodowego w multipolarnym świecie*, „Biuletyn Analiz i Opinii”, nr 4/2013, www.isppan.waw.pl

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	37.	38.	39.
	Maks. liczba punktów	2	1	1
	Uzyskana liczba punktów			

Temat 3.

Porównaj proces legislacyjny w Rzeczypospolitej Polskiej i w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Materiał źródłowy

Opracowanie: I. Malinowska.

WYPRAĆOWANIE

na temat numer ...

Dotted lines for writing the answer.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	40.
	Maks. liczba punktów	12
	Uzyskana liczba punktów	

A series of 28 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)